

**Motorlu Araçların Motorlarından Çıkan Gazların Havayı
Kirlletmesine Karşı Alınacak Tedbirlerle İlgili
Tip Onayı Yönetmeliği
(70/220/AT)**

**BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar**

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümleri uyarınca motorlu araçların yapım ve kullanım bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyma zorunluluğunu yerine getirmek üzere ve sağlık ve çevrenin korunması amacıyla, araçların motorlarından çıkan gazların havayı kirlletmesine karşı alınacak tedbirler kapsamında, alternatif yanma sistemine ve alternatif yakıt kullanımına uygun olarak bu motorların yerleştirildiği araçların ve araçlara takılan katalitik konvertörlerin belgelendirilmelerine ilişkin hükümleri ve bunların uygulanmasına ait usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, “Araçlarda Kullanılan Sıkıştırma Ateşlemeli Motorlardan Çıkan Gaz ve Partikül Kirlleticilerin Emisyonlarına ve Araçlarda Kullanılan Doğal gaz veya Sıvılaştırılmış Petrol Gazı İle Çalışan Pozitif Ateşlemeli Motorlardan Çıkan Gaz Kirlleticilerin Emisyonlarına Karşı Alınacak Tedbirlerle İlgili Tip Onayı Yönetmeliğine (88/77/AT)” göre tip onayı verilmiş olan N₁ sınıfı araçlar hariç olmak üzere; pozitif ateşlemeli motorlu M ve N sınıfı araçlar ile sıkıştırmalı ateşlemeli motorla donatılan M₁ ve N₁ sınıfı araçların aşağıda belirtilen özelliklerine göre araçlara AT tip onayı belgesi verilmesine ilişkin hususları kapsar. 88/77/AT kapsamındaki pozitif ateşlemeli doğalgaz veya LPG ile çalışan motorları kapsamaz.

a) Pozitif ateşlemeli motorla donatılan M ve N sınıfı motorlu araçların normal ve düşük ortam sıcaklığındaki egzoz borusu emisyonları, buharlaşma emisyonları, krank gazları emisyonları, kirlilik önleyici cihazların dayanıklılığı ve araç üzerinde teşhis (OBD) sistemleri,

b) Sıkıştırmalı ateşlemeli motorlarla donatılan M₁ ve N₁ sınıfı araçların egzoz borusu emisyonları, kirlilik önleyici cihazların dayanıklılığı ve OBD sistemleri.

Bu Yönetmelik, M₁ ve N₁ sınıfı araçlara takılmak üzere tasarlanan, ayrı teknik ünite olarak değiştirilebilen katalitik konvertörler ile ilgili AT tip onayı işlemlerini de kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 29 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık : Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
b) MARTOY: Avrupa Topluluğunun 70/156/AT Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğinin Resmi Gazete’de yayımlanan şekliyle son seviyesini,

c) R-83: Motorları konusunda motorlu araçların onayı ile ilgili 83 numaralı Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Teknik Düzenlemesini (Regülasyonu),

d) R-103:Değiştirilebilir katalitik konvertörler bakımından bu Yönetmeliğe eşdeğer BM-AEK regülasyonunu,

e) Araç : Bu Yönetmeliğin amaçları bakımından, 70/156/AT Yönetmeliğinin Ek II, Bölüm A’da tarif edilen herhangi bir aracı,

f) M₁ Sınıfı Araç: En az dört tekerlekli, sürücü dışında en fazla sekiz kişilik oturma yeri olan, yolcu taşımaya yönelik motorlu araçları,

g) N₁ Sınıfı Araç: En az dört tekerlekli, azami kütle 3,5 ton’u aşmayan, motorlu yük taşıma araçlarını,

h) LPG veya NG Yakıt Kullanan Araç: Tahrik sisteminde LPG (Sıvılaştırılmış Petrol Gazı) veya NG (Doğal Gaz) kullanımı için özel teçhizat ile donatılmış bir aracı. Bu tür LPG veya NG’li araç tek yakıtlı araç veya iki yakıtlı araç olarak tasarlanabilir ve imal edilebilir.

i) Tek Yakıtlı Araç: Özellikle sürekli olarak LPG veya NG ile çalışması tasarlanılan, ancak yakıt deposu 15 litreden daha fazla benzin içermediği durumlarda, acil amaçlar veya sadece ilk çalıştırma için benzin sistemi olabilen bir aracı,

- j) İki Yakıtlı Araç: Kısmen benzinle ve aynı zamanda kısmen LPG veya NG ile çalışabilen bir aracı,
- k) Tip Onayı Belgesi: Motoru bakımından bir aracın bu Yönetmelik eklerinde belirtilen şartlara göre imal edildiğini gösteren belgeyi,
- l) İmalatçı: Tip Onayı işlemlerinin bütün unsurlarından ve imalatın uygunluğunun sağlanmasından Onay Kuruluşuna karşı sorumlu olan motorlu araçların veya değiştirilebilen (yedek) parçalar olarak araçlara takılan katalitik konvertörlerin ticari isim, marka veya lisansının sahibini veya temsilcisini,
- m) AT : Avrupa Topluluğunu,
- n) Onay Kuruluşu : Teknik Hizmetler Kuruluşlarını görevlendiren, Tip Onayı Belgelerini veren, gerektiğinde geri alan, diğer onay kuruluşlarıyla muhatap olan ve bunlarla temasları yürüten, imalatçının üretim uygunluk düzenlemelerine uyup uymadığını belirlemekten sorumlu kuruluş olan Bakanlık,
- o) Teknik Hizmetler Kuruluşu (Teknik Servis): Onay Kuruluşunca deneyleri ve kontrolleri yapmak üzere görevlendirilen kurum veya kuruluşu,
- p) Tanıtım Dosyası : Başvuru sahibi tarafından Teknik Hizmetler Kuruluşuna veya Onay Kuruluşuna Tanıtım Bildirimi gereğince verilen bilgi, çizim, fotoğraf ve bunun gibi belgeleri içeren dosyayı,
- r) Tanıtım Paketi : Tanıtım Dosyası ile Teknik Hizmetler Kuruluşunun veya Onay Kuruluşunun görevlerini yerine getirmeleri sürecinde tanıtım dosyasına eklemiş oldukları deney raporları ve diğer belgeleri,
- s) Tanıtım Paketi Fihristi : Tanıtım Paketi içinde bulunan belgelerin uygun bir şekilde numaralandırılarak veya bütün sayfaların tanımlanabilmesine imkan verecek şekilde işaretlenerek bir liste halinde yazılmasını,
- t) e işareti : Değiştirilebilen parçalar olarak araçlara takılan katalitik konvertörlerin ayrı teknik ünite olarak bu Yönetmeliğin şartlarına uygunluğunu gösteren işareti,
- u) E işareti: Değiştirilebilen parçalar olarak araçlara takılan Bu Yönetmelik kapsamındaki katalitik konvertörlerin Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun teknik düzenlemelerine (regülasyonlara) uygunluğunu belirten işareti,
- v) Üye Ülkeler : Avrupa Birliği üyesi ülkeleri ve Türkiye'yi, ifade eder.
- Ayrıca, bu Yönetmelikte geçen diğer tanım ve tarifler bu Yönetmeliğin eklerinde belirtilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Usul ve Esasları

Tip Onayı Belgesi Başvuruları

Madde 5- Tip Onayı Belgesi başvuruları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Tip Onayı Belgesi başvuruları, tanıtım paketi içinde tanıtım fihristine uygun olarak düzenlenmiş tanıtım dosyasıyla birlikte Ek I'de belirtildiği şekilde imalatçı tarafından Onay Kuruluşuna yapılır. Tanıtım paketi başvurudan itibaren onayın verildiği veya reddedildiği tarihe kadar Onay Kuruluşunun incelemesine açıktır.
- b) Belirli bir araç veya aksam veya ayrı teknik ünite ile ilgili Tip Onayı Belgesi başvuruları, ancak bir onay kuruluşuna yapılabilir. Başvuru sahibi, başka bir devletin onay kuruluşuna başvuruda bulunmadığını bir yazı ile Onay Kuruluşuna bildirir.
- c) Onaylanacak her tip için ayrı bir başvuru yapılır.

Tip Onayı İşlemleri

Madde 6- Tip Onayı ile ilgili işlemler aşağıda belirtilmiştir.

- a) Onay Kuruluşu; M₁ ve N₁ sınıfı motorlu araçlara değiştirilen parçalar olarak takılan ve bu Yönetmeliğin şartlarını sağlayan katalitik konvertörlere, Ek XIII'de ve İlavelerinde belirtildiği şekilde ayrı teknik ünite olarak AT tip onayı belgesini, AT tip onayı numarasını ve AT tip onayı işaretini verir.
- b) Onay Kuruluşu, bu Yönetmeliğin eklerinin şartlarını sağlayan araç tipine Ek I'de belirtildiği şekilde Ek X'da örneği bulunan AT tip onayı belgesini ve AT tip onayı numarasını verir.

Eşdeğer Belgeler

Madde 7- Eşdeğer belgelere ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

- a) Motorları bakımından motorlu araçların onayı ile ilgili BM/AEK'nun R-83 sayılı teknik düzenlemesinin son versiyonu ile bu Yönetmeliğin uygulamaya girdiği tarihteki son versiyonu eşdeğer olup, alternatif olarak R-83'e göre verilen tip onayı belgeleri eşdeğer olarak kabul edilir.
- b) Değiştirilebilen katalitik konvertörlerin onayı ile ilgili BMAEK'nun R-103 sayılı teknik düzenlemesinin son versiyonu ile bu Yönetmeliğin uygulamaya girdiği tarihteki son versiyonu eşdeğer olup, alternatif olarak R-103'e göre verilen tip onayı belgeleri ve E işareti eşdeğer olarak kabul edilir.

Yetkili Kuruluşlar

Madde 8- Onay Kuruluşu, bu Yönetmeliğin uygulanmasından sorumludur. Deneyle yapmaya veya yaptırmaya Teknik Hizmetler Kuruluşu olarak Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) yetkili kılınmıştır.

Tedbirler

Madde 9 – Tedbirlere ait hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Onay Kuruluşu, alternatif yanma sistemine ve alternatif yakıt kullanımına uygun olarak araçların bu Yönetmeliğin şartlarını yerine getirmesi halinde, araçların gaz halindeki kirleticilerin emisyonu ile ilgili gerekçeler dayanarak, bir araca AT tipi onayı veya ulusal tip onayı vermeyi reddedemez,

b) Onay Kuruluşu, alternatif yanma sistemine ve alternatif yakıt kullanımına uygun olarak araçların bu Yönetmeliğin şartlarını yerine getirmesi halinde, araçlardan çıkan gazların hava kirliliği ile ilgili gerekçelere dayanarak, bir aracın satışını, tescilini, hizmete girmesini veya kullanımını reddedemez veya yasaklayamaz.

c) Tip onayını veren Onay Kuruluşu, Ek I madde 1’de belirtilen bir parçada veya özellikte bir değişiklik yapıldığının bildirilmesi hakkında gerekli tedbirleri alır. Onay Kuruluşu, değiştirilen prototip üzerinde yeni deneyler yapıp yapılmamasına, yeni bir deney raporu hazırlanıp hazırlanmamasına karar verir. Bu deneyler, bu Yönetmeliğin şartlarına uymadığını ortaya çıkarırsa, değişiklik onaylanmaz.

d) Değiştirilebilen katalitik konvertör, bu Yönetmeliğe uygun olarak tip onayı verilmiş olan bir tipten değilse, ayrı teknik ünite olarak katalitik konvertörün(lerin) satışı yapılamaz veya araca takılamaz.

e) Teknik gelişmeleri dikkate alarak, Ek I’den Ek XI’e kadar eklerin şartlarının uyarlanması için gerekli değişiklikler, MARTOY’un 15 inci maddesinde belirtilen işleme uygun olarak yapılmalıdır.

f) Alternatif yanma sistemli araçlar ve alternatif yakıt kullanan araçlar ait tip onayı ile ilgili kurallar, uygun şekilde ayrıca tarif edilmelidir.

g) İmalatçılar, 1/7/2005 tarihine kadar doğrudan satış noktasına veya herhangi bir distribütöre bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten evvel satışa sunulmuş olan ve 98/77/AT Yönetmeliğinde belirtilmiş olan şartlara uymayan bütün yeni katalitik konvertörleri kapsayan, bu Yönetmeliğin Ek XIII’ünün madde 7’sinde belirtilen koşullara uygun ilave bilgileri vermelidir.

h) Bu Yönetmeliğin araçlar için zorunlu uygulamaya girdiği tarihten itibaren, özellikle kullanımdaki araçların uygunluğu ile ilgili olarak bu Yönetmeliğin Ek I’inin madde 7’sinde ayrıntıları verilen hükümler, 98/69/AT Yönetmeliği ile değiştirilen veya müteakip yönetmeliklerle değişen 70/220/AT Yönetmeliğinin şartlarına göre tip onayı verilmiş olan bütün araçlara uygulanır.

Bildirimler

Madde 10- Bildirimlere ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) 74/290/EEC, 77/102/EEC, 78/665/EEC, 83/351/EEC, 88/76/EEC, 88/436/EEC, 89/458/EEC, 91/441/EEC, 93/59/EEC, 94/12/EEC, 96/44/EC, 96/69/EC, 98/69/EC, 98/77/EC, 1999/102/EC, 2001/1/EC, 2001/100/EC, 2002/80/EC ve 2003/76/EC sayılı direktifler ile değiştirilen 70/220/EEC sayılı AT direktifine göre hazırlanan bu Yönetmeliğin uygulamaya konulduğu, AT Komisyonuna ve AT üyesi ülkelerin onay kuruluşlarına bildirilir.

b) Onaylanan veya reddedilen Tip Onayı Belgelerinin bir nüshası bir ay içerisinde diğer onay kuruluşlarına ve Komisyona bildirilir. Aracın aynı tipi için ulusal tip onayının verilmesi durumunda, diğer onay kuruluşlarınınca verilen bu Yönetmelikle ilgili tip onayı belgesi, gerekli deneylerin yapıldığına dair kanıt olarak kabul edilir.

Muafiyetler

Madde 11- Muafiyetlere ait esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Motorları konusunda teknolojik olarak gelişmiş motorlu araçlara Tip Onayı Belgesi talep edilmesi halinde, AT Komisyonuna ve diğer ülkelerin onay kuruluşlarına bilgi verilerek, Ulusal Tip Onayı Belgesi verilebilir.

b) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce yurtiçinde imal edilmiş veya ithal edilmiş motorlu araçlara bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Geçici Madde 1- Bu Yönetmelik kapsamında yer alan araçlardan kıvılcım ateşlemeli motora sahip araçlar, kirletici gaz emisyonları bakımından bu Yönetmeliğin aracın kullanım sürecinde uygunluğunu kontrol için getirdiği hükümler, deneyler ve cihazlar hariç olmak üzere bu Yönetmeliğin en az 98/69/AT seviyesine uymak zorundadır. Bahsedilen hükümler, deneyler ve cihazlar 13 üncü maddedeki geçiş tarihlerine kadar aranmaz. Teknik Hizmetler Kuruluşlarının raporlarına istinaden, sözü edilen istisna göz önünde bulundurularak, yukarıda belirtilen tarihlere kadar araçlara Onay Kuruluşunca ulusal tip onayı belgesi verilir. Anılan tarihlerden sonra araçlar için bu Yönetmeliğin son seviyesine göre AT tip onayı belgesi alınması zorunludur. Bu Yönetmeliğin son seviyesine eşdeğer BM/AEK R-83 teknik düzenlemesine göre verilen tip onayı belgeleri de kabul edilir. Aksi taktirde, araçlara verilen ulusal tip onayı belgeleri iptal edilir.

Geçici Madde 2- Bu Yönetmelik kapsamında sıkıştırma ateşlemeli motora sahip ulusal tip onayı alacak veya almış M₁ ve N₁ sınıfı araçlar 13 üncü maddedeki geçiş tarihleri esas alınarak bu Yönetmelikteki hükümleri karşılamalıdır. Söz konusu araçlardan azami kütlesi 3500 kg'ın altında olan M₁ sınıfı ve M₁ sınıfı harici tüm araçlar ise 91/441/AT sayılı Yönetmelik veya Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu BM/AEK R 83.01 sayılı Teknik Düzenleme'de istenilen M₁ sınıfı harici araçlar deney koşullarını ve aşağıda tabloda belirtilen kirletici gaz emisyon seviyelerini sağlamak zorundadır. Teknik Hizmetler Kuruluşlarının raporlarına istinaden araçlara bu Yönetmeliğin 91/441/AT veya BM/AEK R-83.01 seviyelerinde ulusal tip onayı belgesi verilir. Anılan tarihlerden sonra araçlar için bu Yönetmeliğin son seviyesine göre AT tip onayı belgesi alınması zorunludur. Bu Yönetmeliğin son seviyesine eşdeğer BM/AEK R-83 teknik düzenlemesine göre verilen tip onayı belgeleri de kabul edilir. Aksi taktirde, araçlara verilen ulusal tip onayı belgeleri iptal edilir.

Araç Sınıfı	Referans Kütle RW (kg)	Karbon monoksit L1 (g/test)	Hidrokarbonlar ve azot oksitlerin birleşik kütlesi L2 (g/test)
M, N (*)	RW ≤ 1020	58	19,0
	1020 < RW ≤ 1250	67	20,5
	1250 < RW ≤ 1470	76	22,0
	1470 < RW ≤ 1700	84	23,5
	1700 < RW ≤ 1930	93	25,0
	1930 < RW ≤ 2150	101	26,5
	2150 < RW	110	28,0
(*) Azami kütlesi 3500 kg'ı geçen araçlar hariç.			

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

Madde 12- 3/12/2000 tarihli ve 24249 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Trafığe İlk Defa Çıkacak Motorlu Araçlar İçin Havayı Kirletici Gazların Emisyon Değerleri Uygulama Usul ve Esasları Hakkında SGM- 2000/77 sayılı Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

Uygulama tarihi

Madde 13- Akaryakıt kalitesi ile ilgili 98/70/AT Yönetmeliğinde belirtilen tedbirlerin yürürlüğe girişiyle, 70/220/AT Yönetmeliğinin son seviyesine göre yeni tip onayı alacak bütün araçlarda 1/1/2007, bu tarihten önce tip onayı almış araçlarda 1/1/2008 tarihinde zorunlu olarak uygulamaya girer. Bu tarihlere kadar "Geçici Madde 1 ve Geçici Madde 2" hariç olmak üzere bu Yönetmelik ihtiyari olarak uygulanır.

Yürürlük

Madde 14- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15- Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.